

Hakuilmoitus

20.10.2025

VN/27971/2025

VN/27971/2025-STM-1

Valtionavustus hepatiitti C:n eliminointiin, 2. hakukierros

Haun kuvaus

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ilmoittaa haettavaksi valtionavustusta hepatiitti C:n (HCV) eliminointiin liittyvään kehittämistyöhön (2. hakukierros).

Avustus on tarkoitettu erityisesti matalan kynnyksen palveluissa toteutettaviin toimiin, kuten korkeassa hepatiitti C -tartuntariskissä olevien tavoittamiseen, tartuntojen ennaltaehkäisyyn, hepatiitti C -testaukseen sekä muihin hepatiitti C -hoitoa varten tehtäviin tutkimuksiin. Näin mahdollistetaan koko hoitoketjun toteutuminen matalan kynnyksen palveluissa, mikä parantaa merkittävästi hoidon saavutettavuutta.

Avustusta voivat hakea hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä riippumatta siitä, ovatko ne hakeneet tai saaneet valtionavustusta ensimmäisellä hakukierroksella.

Haettavan avustuksen tavoitteena on pyrkiä käynnistämään hepatiitti C -eliminointitoimet laajasti koko maassa. Hakemuksia arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, miten hanke-suunnitelmassa on otettu huomioon kohderyhmän tavoittaminen, hoitoketjun toteuttaminen, seurannan toteuttaminen, arvio toiminnan vaikutuksista sekä toiminnan toteuttaminen.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on osoitettu rahoitusta C-hepatiitin eliminointiin vuoteen 2027 mennessä tähtäävään ohjelmaan. Valtionavustuksilla toteutetaan määräaikainen kehittämishanke, jossa kehitetään C-hepatiitin jäljittämiseen, tunnistamiseen ja eliminointiin tähtääviä uusia toimintamalleja, jotka täydentäisivät vankiterveydenhuollon, hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän lakisääteisiä tartuntatautien torjuntatehtäviä sekä velvoitteita, mutta olisivat lakisääteisistä tehtävistä erillisiä.

Lisäksi Suomi on sitoutunut Maailman terveysjärjestön (WHO) globaaliin tavoitteeseen eliminoida hepatiitti C kansanterveysongelmana vuoteen 2030 mennessä. Eliminaation tavoitteena on vähentää merkittävästi hepatiitti C-infektion aiheuttamaa sairastavuutta ja kuolemia ja niistä aiheutuvia kustannuksia sekä uusia tartuntoja. STM valvoo ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) koordinoi, tukee ja ohjaa C-eliminaatiotoimien hankekokonaisuutta.

Hakuaika alkaa 20.10.2025 ja päättyy 21.11.2025 klo 16:15.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Meritullinkatu 8
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

02951 63415
+358 2951 63415

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Hakemukset arvioidaan yhteistyössä THL:n kanssa, ja STM tekee päätökset THL:n avustuksella.

Haussa jaettavat varat

Haettavissa olevan valtionavustuksen määrä on yhteensä 6,95 miljoonaa euroa. Avustus on käytettävissä 1.1.2026–30.6.2027 välisenä aikana.

Määrärahat myönnetään vuoden 2026 valtion talousarvion momentilta 33.60.31 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kansallinen kehittäminen (smr 3 v.).

Avustus myönnetään täysimääräisenä eli omarahoitusosuutta ei vaadita. Hyvinvointialueiden tulee sitoutua hepatiitti C -kantajien hoitoon ja vastaamaan hoitokustannuksista, mukaan lukien lääkkeet, osana lakisääteistä perustoimintaansa.

Tavoitteet

1) Ehkäistä uusia hepatiitti C -tartuntoja

Hepatiitti C-tartuntojen ehkäisy edellyttää ennaltaehkäisyn, testauksen ja hoidon saavutettavuuden parantamista ja uusien toimintatapojen kehittämistä. Toimet tulee kohdistaa riskiryhmille, erityisesti aktiivisesti huumeita pistämällä käyttäville.

2) Vähentää hepatiitti C:n aiheuttamia terveyshaittoja ja kuolemia

Hepatiitti C:n aiheuttamien terveyshaittojen ja kuolemien vähentäminen edellyttää hoidon saavutettavuuden parantamista, hoitoon pääsyn nopeuttamista ja hoitoketjun yksinkertaistamista esimerkiksi mahdollistamalla hoitopolun toteutuminen kokonaisuudessaan riskiryhmille suunnatuissa palveluissa, kuten terveysneuvontapisteissä.

3) Pienentää hepatiitti C-infektion aiheuttamia terveydenhuollon kustannuksia

Hepatiitti C-infektion aiheuttamia terveydenhuollon kustannuksia voidaan pienentää panostamalla varhaiseen tunnistamiseen ja hoitoon. Tämä vähentää myöhempien, kalliiden komplikaatioiden hoitotarvetta ja ehkäisee uusia tartuntoja.

4) Tukea WHO:n tavoitetta eliminoida hepatiitti C kansanterveysongelmana vuoteen 2030 mennessä

WHO:n tavoitteen tukeminen edellyttää laaja-alaisia toimia, jotka kattavat kaikki tartunnan saaneet sekä tähtäävät hepatiitti C -tartuntojen vähentämiseen ja hoidon piiriin pääsevien määrän kasvattamiseen.

Avustuksen myöntöperusteet

Avustukseen sovelletaan seuraavia säädöksiä: valtionavustuslaki (688/2001), hallintolaki (434/2003).

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.

- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta voidaan myöntää

Avustus on tarkoitettu kehittämistoimenpiteisiin ja sellaisten uusien toimintamallien käyttöönottoon, jotka edistävät hepatiitti C:n eliminointia erityisesti pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa. Keskeisiä toimenpiteitä ovat kohderyhmän tavoittaminen, tartuntojen ennaltaehkäisy, tartuntojen diagnosointi ja hoitoon ohjaaminen.

Avustuksella voidaan hankkia tai vuokrata tarvittavia laitteita, välineitä ja testejä sekä palkata henkilökuntaa erityisesti testauksen ja hoidon toteuttamiseen matalan kynnyksen palveluissa. Lisäksi avustusta voi käyttää tartuntojen ennaltaehkäisyä edistävien uusien keinojen ja toimintatapojen käyttöönottoon, koulutukseen ja viestintään.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi:

- Sormenpääverestä tehtävien nopeaan vieritestaustoimintaan tarvittavien hepatiitti C- testien ja laitteiden hankinta tai vuokraus.
- Hepatiitti C -hoitoon tarvittavien muiden paikan päällä tehtävien tutkimusten edellyttämien testien hankinta, laitteiden ja välineiden hankinta tai vuokraus, kuten maksan sidekudoksen arvioimiseen tarvittava laite.
- Henkilön, joka vastaa hepatiitti C-testauksesta ja hepatiitti C -hoitoon tarvittavista lisätutkimuksista, palkka ja työntekijän sivukulut. Kohderyhmän tavoittamiseen liittyvät kustannukset, kuten vertaistoimijoiden palkkiot ja viestintä.

Lisäksi voidaan kattaa muita toiminnan toteuttamiseksi välttämättömiä kustannuksia, kuten taloudelliseen suunnittelutyöhön ja hankkeen valmisteluun liittyviä kustannuksia, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten koulutukseen liittyviä kustannuksia sekä alueellisen koordinoinnin ja yhteistyön edistämiseen liittyviä kustannuksia.

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta ei voida myöntää

Tätä avustusta ei saa käyttää avustuksen saajien lakisääteisiin tehtäviin, jotka rahoitetaan jollain muulla julkisella rahoituksella tai avustuksella. Avustusta ei saa käyttää taloudelliseen toimintaan. Avustusta ei saa käyttää lääkehankintoihin. Avustuksen käyttämisen tarkemmat ehdot ja rajoitukset määritellään valtionavustuspäätöksessä.

Arviointiperusteet

Avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat kokonaisarviointiin, jossa otetaan huomioon muun muassa seuraavat perusteet:

Hakijan tiedot

Avustusta voivat hakea hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä riippumatta siitä, ovatko ne hakeneet tai saaneet valtionavustusta ensimmäisellä hakukierroksella. Hattavan avustuksen tavoitteena on pyrkiä käynnistämään hepatiitti C -eliminoitimet laajasti koko maassa. Arvioinnissa huomioidaan kohderyhmän tavoittaminen, hoitoketjun toteuttaminen, seurannan toteuttaminen, arvio toiminnan vaikutuksista sekä toiminnan toteuttaminen. Lisäksi arvioinnissa voidaan ottaa huomioon hakijan mahdollinen aikaisemmin saatu valtionavustus ko. toimintaan.

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että valtionavustuksella rahoitettava toiminta kohdistuu erityisesti pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden koko hepatiitti C-hoitoketjun

kehittämiseen testauksesta ja hoidon aloittamiseen vaadittavista tutkimuksista hoitotulokseen saakka.

Hakemuksessa tulee kuvata:

Kohderyhmän tavoittaminen: Miten ja kuinka suuri osa kohderyhmään kuuluvista arvioidaan tavoitettavan.

Hoitoketjun kuvaaminen: Konkreettiset toimet, joilla testaus ja hoito järjestetään eri palveluissa.

Seurannan toteuttaminen: Testattujen henkilöiden määrä, nukleinihappopositiivisten osuus ja näistä hoidon aloittaneiden osuus, hoidon lopputulos ja hoitopolun kesto testauksesta hoidon aloitukseen.

Arvio toiminnan vaikutuksista: Toteutuneiden hepatiitti C -hoitojen määrä, tapausten määrä, hoidon saavutettavuus sekä muiden terveyshaittojen ehkäisy ja vähentyminen.

Toiminnan toteuttaminen

Hakemuksessa tulee kuvata konkreettisesti, miten avustettava toiminta toteutetaan. Nämä tekijät huomioidaan hakemusten arvioinnissa.

Kuvauksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- Vastuut ja organisointi: ketkä vastaavat toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta
- Resurssit: henkilökunta, vertaistoimijat, tilat, välineet, testit ja käytettävä laitteisto
- Laajuus ja saavutettavuus: missä ja kenelle toiminta kohdennetaan
- Yhteistyö: mahdolliset kumppanit ja työjako toimijoiden kesken
- Haasteet ja ratkaisut: mahdolliset toteutuksen haasteet sekä ratkaisukeinot
- Kuvaus, jos hakija on saanut valtionavustusta ensimmäisessä haussa: miten aiemalla avustuksella toteutettu toiminta linkittyy suunniteltuun, uudella rahoituksella toteutettavaan toimintaan
- Toiminnan integrointi: miten hankkeessa kehitetyt mallit ja ratkaisut liitetään pysyväksi osaksi palvelujärjestelmää

Tarvittaessa arvioinnin perusteena voidaan käyttää myös alueen epidemiologista tilannetta ja palveluiden tavoittavuutta.

Kustannusarvio ja rahoitus

Hakijan tulee toimittaa kustannusarvio koko hanketoiminnan ajalta.

Kustannusarviossa tulee esittää selkeästi:

- haettavan valtionavustuksen määrä ja käyttösuunnitelma (esim. henkilötövuodet, välineet, testit, koulutus, viestintä),
- kustannusten jakautuminen eri vuosille.

Mikäli avustuksen hakijalle on myönnetty jo aikaisemmin avustusta samaan tarkoitukseen, tulee hankesuunnitelmassa kuvata selkeästi, mikä toiminnasta on toteutettu tai toteutetaan aikaisemmin myönnetyllä avustuksella, ja mitkä toimenpiteet suunnitellaan toteutettaviksi uudella valtionavustuksella.

Avustus myönnetään täysimääräisenä, eikä omarahoitussosuutta vaadita. Hyvinvointialueiden tulee sitoutua hepatiitti C -kantajien hoitoon ja vastaamaan hoidon kustannuksista, mukaan lukien lääkkeet.

Avustuksen edelleen välittäminen

Hakemuksen voi tehdä esimerkiksi usean hyvinvointialueen yhteistyönä. Osatoteuttajana voi olla myös jokin muu avustuksen käytön kannalta oleellinen toimija. Mahdolliset hankkeeseen osallistuvat osatoteuttajat tulee ilmoittaa hakemuksessa ja erillisissä talousarvioissa. Osatoteuttajiksi luetaan toimijat, joille avustusta siirretään tai jotka osallistuvat hankkeen omavastuuosuuteen työpanoksella, ilman avustuksen siirtoa. Hakemukseen kuvataan haettavan valtionavustuksen suuruus sekä käyttösuunnitelma henkilötövuosineen ja kustannuksineen sekä muu suunniteltu määrärahan käyttö. Hakemuksessa tulee kuvata hakijan ja osatoteuttajien vastuut ja suunnitellut toimenpiteet kunkin osalta erikseen.

Avustuksen hakeminen

Hakemuksessa tulee toimittaa hakemuslomake, hankesuunnitelma, hankkeen talousarvio sekä valtionavustuksen hakijan vakuutus pakotteista. Hankesuunnitelman tulee kattaa koko käytettävissä oleva avustusaika 1.1.2026–30.6.2027, ja toiminnan tulee olla realistisesti toteutettavissa ja mitoitettussa aikataulussa.

Hakemuksessa tarvittavien asiakirjojen pohjat sekä ohjeet lomakkeiden täyttöön ovat saatavilla sosiaali- ja terveysministeriön internet-sivuilta osoitteesta: https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet

Allekirjoitetut avustushakemukset liitteineen tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi) 21.11.2025 klo 16.15 mennessä viitteellä VN/27971/2025.

Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Päätökset pyritään tekemään tammikuussa 2026. Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Lisätietoja

Tutkimuspäällikkö Henriikki Brummer-Korvenkontio, THL, puh. 029 524 8455 (sisällölliset kysymykset)

Erikoistutkija Kirsi Liitsola, THL, p. 029 524 8832. Sähköpostit etunimi.sukunimi(at)thl.fi (sisällölliset kysymykset)

Suunnittelija Alisa Junkala, STM, puh. 029 516 3216, etunimi.sukunimi(at)gov.fi (valtionavustuksen hakumenettelyihin liittyvät asiat)

Tietoa sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksista: <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/valtionavustukset>

Valtionavustuksista yleisesti: <https://vm.fi/valtionavustukset>